ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 21. júna 2007 *

Vo veci C-428/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Nemecko) z 21. novembra 2005 a doručený Súdnemu dvoru 2. decembra 2005, ktorý súvisí s konaním:

Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory E. Juhász (spravodajca), sudcovia G. Arestis a J. Malenovský,

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: B. Fülöp, referent,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. januára 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export, v zastúpení: O. Wenzlaff, Rechtsanwalt,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J.-C. Schieferer a F. Erlbacher, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 11 ods. 3 prvého pododseku prvej vety, článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 písm. a) nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 351, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 604/98 zo 17. marca 1998 (Ú. v. ES L 80, s. 19, ďalej len „nariadenie č. 3665/87“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export (ďalej len „Laub“) a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (hlavný colný úrad Hamburg-Jonas; ďalej len „Hauptzollamt“) týkajúceho sa rozhodnutia Hauptzollamt o vrátení vývoznej náhrady, ktorá bola neoprávnene vyplatená Laub.

Právny rámec

3 Dvadsiate piate a päťdesiate odôvodnenie nariadenia č. 3665/87 znie takto:

„keďže žiadna náhrada sa neposkytne, ak nie sú dodržané vývozné lehoty alebo lehoty na predloženie dôkazov potrebných na získanie vyplatenia náhrady;

…

keďže v záujme správneho úradného postupu by sa malo požadovať predloženie žiadosti a všetkých ostatných dokumentov potrebných na vyplatenie náhrady v rámci primeranej lehoty s výnimkou prípadov vyššej moci, a najmä ak nebolo možné dodržať lehotu kvôli administratívnym prieťahom, ktoré nemožno klásť za vinu vývozcovi“. [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 11 ods. 3 prvý pododsek prvá veta nariadenia č. 3665/87 stanovuje:

„Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť zaplatiť zápornú sumu podľa odseku 1 štvrtého pododseku, v prípade neoprávneného vyplatenia náhrady je príjemca povinný vrátiť neoprávnene získané sumy — po zohľadnení sankcií uplatniteľných podľa odseku 1 prvého pododseku — zvýšené o úroky vypočítané za čas, ktorý uplynul od vyplatenia náhrad po ich vrátenie.“ [*neoficiálny preklad*]

5 Článok 47 ods. 1, 2, 4 a 5 nariadenia č. 3665/87 obsiahnutý v hlave IV tohto nariadenia nazvanej „Postup pri vyplácaní náhrady“ znie takto:

„1. Náhrada bude vyplatená len na výslovnú žiadosť vývozcu a len členským štátom, na ktorého území bolo prijaté vývozné colné vyhlásenie.

Žiadosť o náhradu sa predkladá:

a) písomne, pričom na tento účel môžu členské štáty predpísať zvláštny formulár;

…

2. S výnimkou prípadov vyššej moci musia byť doklady týkajúce sa vyplatenia náhrady alebo uvoľnenia colnej zábezpeky predložené do 12 mesiacov odo dňa prijatia vývozného colného vyhlásenia.

…

4. Ak sa vývozcovi nepodarilo získať a predložiť doklady požadované podľa článku 18 v lehote stanovenej v odseku 2 aj napriek tomu, že konal s náležitou starostlivosťou, môže mu byť na jeho žiadosť poskytnutá dodatočná lehota, v rámci ktorej ich má predložiť.

5. Žiadosť o uznanie rovnocenných dokladov stanovená v odseku 3… a žiadosť o dodatočnú lehotu stanovená v odseku 4 sa musia predložiť v lehote stanovenej v odseku 2.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Článok 48 ods. 2 písm. a) nariadenia znie takto:

„Ak je dôkaz, že všetky požiadavky stanovené právnou úpravou Spoločenstva boli splnené, predložený do 6 mesiacov od uplynutia lehôt ustanovených v článku 47 ods. 2, 4 a 5, náhrada, ktorá má byť vyplatená, sa rovná 85 % sumy, ktorá by bola vyplatená, ak by boli splnené všetky požiadavky.“ [*neoficiálny preklad*]

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

7 Dvomi vývoznými colnými vyhláseniami z 26. januára 1999 a z 26. februára 1999 Laub deklaroval vývoz mrazeného bravčového mäsa do Ruska. Náhradu za tieto vývozy priznal a vyplatil Hauptzollamt.

8 V liste z 20. septembra 2001 Hauptzollamt uviedol, že náhrada bola vyplatená neoprávnene, pretože dva nákladné listy, predložené ako prepravný doklad priložený k žiadosti o vyplatenie vývoznej náhrady, neboli kompletné. V kolónkach 16 a 23 totiž nákladné listy obsahovali len časť údajov o prepravcovi a nebol pripojený podpis alebo pečiatka tohto prepravcu.

9 V odpovedi z 26. septembra 2001 Laub predložil potrebným spôsobom vyplnené nákladné listy, ktoré obsahovali pečiatky prepravcu. Laub vysvetlil, že vyplnené nákladné listy mu boli doručené neskôr, ale že vzhľadom na rozhodnutia Hauptzollamt o priznaní náhrady nepovažoval za potrebné ich predložiť, lebo sa domnieval, že prepravné doklady, ktoré už predložil, sú postačujúce.

10 Dvomi opravnými rozhodnutiami zo 14. a 17. decembra 2001 však Hauptzollamt požiadal o vrátenie vyplatených náhrad. Hauptzollamt zamietol sťažnosť podanú Laub proti týmto rozhodnutiam, a preto Laub podal žalobu na Finanzgericht Hamburg.

11 Za týchto okolností Finanzgericht Hamburg rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bola náhrada vyplatená neoprávnene v zmysle článku 11 ods. 3 prvého pododseku prvej vety nariadenia (EHS) č. 3665/87 a musí byť z tohto dôvodu vrátená, ak príjemca predloží dokument potrebný pre vyplatenie až počas konania o vrátení náhrady a po uplynutí lehôt stanovených v článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 písm. a) [tohto] nariadenia?“

O prejudiciálnej otázke

12 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či za okolností ako vo veci samej vývozca v rámci konania o vrátení vývoznej náhrady upraveného článkom 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87 je oprávnený predložiť dokumenty potrebné na preukázanie práva na túto náhradu po uplynutí lehôt stanovených v článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia alebo či je predloženie týchto dôkazov v tomto štádiu vylúčené a z tohto dôvodu je potrebné spornú náhradu považovať za neoprávnene vyplatenú v zmysle článku 11 ods. 3.

13 Laub, rovnako ako aj Komisia Európskych spoločenstiev, tvrdí, že vývozná náhrada nemôže byť považovaná za „neoprávnene vyplatenú“ len z dôvodu, že lehoty stanovené v článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 3665/87 neboli dodržané. Tvrdia, že z rozsudku zo 14. apríla 2005, Käserei Champignon Hofmeister (C-385/03, Zb. s. I-2997), vyplýva, že lehoty stanovené v týchto článkoch

nepredstavujú vecné podmienky, ale sú výlučne administratívnymi náležitosťami nevyhnutnými na dosiahnutie vyplatenia náhrady, a že nedodržanie týchto lehôt nemôže viesť k tomu, že náhrada sa považuje za „neoprávnene vyplatenú“.

14 Laub okrem toho tvrdí, že z preskúmania systematiky a cieľa nariadenia č. 3665/87 vyplýva, že postup pri vyplácaní náhrady a konanie o vrátení náhrady sú dve navzájom odlišné konania a každé z nich má svoje vlastné ciele, takže lehoty stanovené v článku 47 tohto nariadenia nemožno uplatňovať na konanie o vrátení náhrady.

15 Laub tvrdí, že ak príslušný orgán na základe dôkazov predložených vývozcom definitívne vyplatil vývoznú náhradu alebo uvoľnil zábezpeky zložené za vopred vyplatenú náhradu, potom zásada legitímnej dôvery bráni tomuto príslušnému orgánu žiadať vrátenie tejto náhrady z dôvodu, že uvedené dôkazy nie sú dostatočné. Podľa tejto spoločnosti sa vývozca oprávnene domnieval, že v danom štádiu členský štát preveril predložené dôkazy a že už sa nemusí snažiť získať iné vedľajšie dôkazy uvedené v nariadení č. 3665/87.

16 Na úvod treba zdôrazniť, že vo všeobecnosti nedodržanie procesných ustanovení obsiahnutých v nariadení č. 3665/87 môže viesť k zníženiu, ba dokonca aj k strate nárokov na vývoznú náhradu. Takýto prípad nastane konkrétne vtedy, keď vývozca predloží dôkazy potrebné na získanie vývoznej náhrady až po uplynutí lehôt stanovených v článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 tohto nariadenia.

17 Dvadsiate piate odôvodnenie nariadenia č. 3665/87 stanovuje, že ak sa vývozné lehoty alebo lehoty na predloženie dôkazov potrebných na vyplatenie náhrady prekročia,

náhrada sa neposkytne. Podľa článku 48 ods. 2 písm. a) uvedeného nariadenia náhrada, ktorá má byť vyplatená vývozcovi, sa zníži o 15 %, ak vývozca nepredložil potrebné dôkazy do 6 mesiacov od uplynutia lehoty stanovenej najmä v článku 47 ods. 2 tohto nariadenia.

18 Aj keď Súdny dvor v bode 26 už citovaného rozsudku Käserei Champignon Hofmeister rozhodol, že článok 47 nariadenia č. 3665/87 patrí medzi procesné ustanovenia, ktoré je vývozca povinný dodržiavať, ak chce získať vyplatenie náhrady, nevyplýva z toho, že porušenie týchto ustanovení by nemohlo viesť k zníženiu alebo nevyplateniu sumy náhrady dlžnej vývozcovi.

19 Vo veci samej však treba konštatovať, že uvedená vec sa netýka predloženia dôkazov počas postupu pri vyplácaní upraveného v článku 47 ods. 2 nariadenia č. 3665/87. Skutočnosti, ktoré tvoria základ uvedeného návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa viažu na neskoršie štádium, a to na konanie o vrátení začaté na základe článku 11 ods. 3 tohto nariadenia potom, čo postup pri vyplácaní bol ukončený a vývozná náhrada bola vyplatená príslušným orgánom.

20 Zatiaľ čo článok 47 ods. 2 a článok 48 ods. 2 nariadenia č. 3665/87 stanovujú lehoty uplatňované na predkladanie dôkazov potrebných na vyplatenie náhrady, uvedené nariadenie neobsahuje ustanovenia o lehotách uplatňovaných na konanie o vrátení upravené článkom 11 ods. 3.

21 Treba zdôrazniť, že z absencie takýchto ustanovení nevyplýva, že po vyplatení náhrady príslušný orgán, ktorý zistil, že dôkazy predložené v súlade s článkom 47

ods. 2 nariadenia č. 3665/87 nie sú dostatočné, nemôže žiadať od vývozcu dodatočné potrebné informácie a prípadne prijať opatrenia potrebné na vrátenie tejto náhrady.

22 Naopak, takéto právo je v súlade s cieľom konania o vrátení upraveného v článku 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87. Cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť ochranu a správne použitie rozpočtu Spoločenstva v oblasti vývozných náhrad a najmä zabezpečiť, že samotní vývozcovia, ktorí majú právo na poskytnutie náhrad, ich získajú v súlade s objektívnymi podmienkami stanovenými zákonodarcom Spoločenstva.

23 Navyše Súdny dvor v súvislosti s náhradou vopred vyplatenou vývozcovi už rozhodol, že uvoľnenie zábezpeky neoslobodzuje vývozcu od povinností, ktoré mu ukladá právna úprava Spoločenstva (pozri rozsudok z 12. júla 1990, Philipp Brothers, C-155/89, Zb. s. I-3265, body 13 až 16). Táto zásada sa uplatňuje aj pri vyplatení náhrady vývozcovi, ktorý nepredložil dostatok dôkazov preukazujúcich splnenie podmienok na získanie práva na náhradu.

24 Právo príslušného orgánu žiadať od vývozcu dokumenty potrebné na získanie vyplatenia náhrady, dokonca aj po vyplatení náhrady a uplynutí lehoty stanovenej v článku 47 ods. 2 nariadenia č. 3665/87 má však za následok, že vývozca musí mať možnosť poskytnúť informácie potrebné na preukázanie jeho práva na náhradu.

25 Neposkytnutie takejto možnosti vývozcom je porušením zásady správneho úradného postupu v rozsahu, v akom táto zásada bráni tomu, aby verejná správa sankcionovala hospodársky subjekt, ktorý koná v dobrej viere, za nedodržanie procesných ustanovení, pokiaľ toto nedodržanie je dôsledkom konania uvedenej správy.

Skutočnosť, že príslušný orgán na jednej strane vyplatil vývozcovi náhradu na základe neúplných dôkazov a na druhej strane začal konanie o vrátení až po uplynutí určitej doby, má teda priamo vplyv na možnosť predložiť dostatočné dôkazy zo strany Laub. Okrem toho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že by podľa názoru príslušného orgánu konal vývozca so zlým úmyslom.

26 Bolo by v rozpore s cieľom nariadenia č. 3665/87, ak by konaním príslušného orgánu bola vývozcom poľnohospodárskych výrobkov odňatá možnosť využiť výhody systému vývozných náhrad, hoci splnia podmienky stanovené týmto nariadením a konajú v dobrej viere.

27 Vzhľadom na to, že lehoty stanovené v článku 47 ods. 2 a článku 48 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 3665/87 sa neuplatňujú na konanie o vrátení náhrady, a ak neexistujú osobitné ustanovenia práva Spoločenstva upravujúce lehoty na predloženie dodatočných dôkazov počas konania o vrátení, príslušné vnútroštátne orgány, s výhradou obmedzení stanovených právom Spoločenstva, sú povinné v súlade s vnútroštátnym právom stanoviť dodatočnú lehotu v závislosti od osobitných okolností jednotlivého prípadu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. júna 2003, Eribrand, C-467/01, Zb. s. I-6471, bod 49). Stanovená lehota musí byť primeraná, aby vývozca mal možnosť získať a predložiť potrebnú dokumentáciu, a musí zohľadňovať najmä eventuálne dôsledky konania príslušného orgánu na vývozcu.

28 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať, že vývoznú náhradu nemožno považovať za „neoprávnene vyplatenú“ v zmysle článku 11 ods. 3 prvého pododseku prvej vety nariadenia č. 3665/87, ak príjemca v rámci konania o vrátení tejto náhrady predloží potrebné dôkazy odôvodňujúce jeho právo na uvedenú náhradu. Príslušným vnútroštátnym orgánom prislúcha stanoviť primeranú lehotu, ktorá umožní uvedenému príjemcovi predložiť tieto dôkazy.

O trovách

29 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Vývoznú náhradu nemožno považovať za „neoprávnene vyplatenú“ v zmysle článku 11 ods. 3 prvého pododseku prvej vety nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa stanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*], zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 604/98 zo 17. marca 1998, ak príjemca v rámci konania o vrátení tejto náhrady predloží potrebné dôkazy odôvodňujúce jeho právo na uvedenú náhradu. Príslušným vnútroštátnym orgánom prislúcha stanoviť primeranú lehotu, ktorá umožní uvedenému príjemcovi predložiť tieto dôkazy.

Podpisy